

tussen

Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 14

2 ● 2015

● Foto: Theo Baas

Vroegeling

Erophila verna

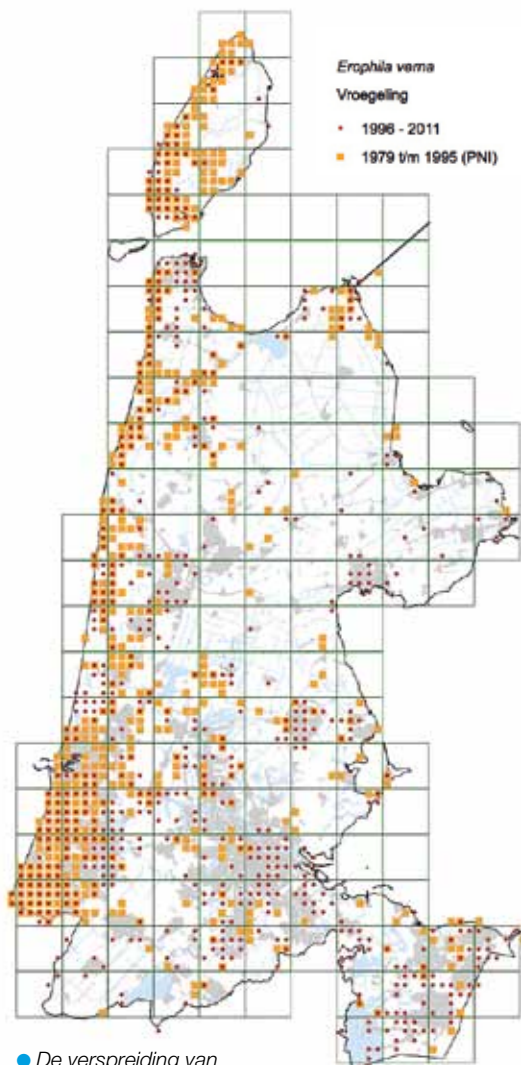
Vroegeling is een kleine winterannuel. Dat wil zeggen dat de plant kiemt in de herfst en voor de winter een wortelrozet vormt en vroeg in het voorjaar bloeit.

Kenmerken

Vroegeling is een lid van de familie der kruisbloemigen. De rozet heeft spatelvormige, behaarde bladeren. Vanaf februari tot in mei kunnen we de plant bloeiend aantreffen. Ze bloeit met één of meerdere onbebladerde stengels met kleine witte bloemen. De kroonbladeren zijn opvallend diep ingesneden, waardoor het lijkt alsof de plant acht kroonbladen heeft in plaats van vier. Hierdoor onderscheidt zij zich van vrijwel al haar andere familieleden. Alleen het veel zeldzamer grijskruid deelt dit kenmerk. Na de bloei vormt vroegeling platte vruchten die op lange stelen schuin afstaan. *Erophila* komt van het Griekse *er* (voorjaar of vroeg) en *phile* (houden van). *Verna* betekent 'in het voorjaar'. Vroegeling is een bescheiden plant die door haar vroege bloei toch wel opvalt, vooral op plaatsen waar ze massaal groeit.

Ecologie

Vroegeling is een van oorsprong Euraziatische soort die zich wereldwijd in de gematigde streken heeft gevestigd. Het is een plant van open, droge, zonnige standplaatsen. De plant is algemeen op de hogere zandgronden en in de duinen. Daarbuiten is hij in allerlei verschillende milieutypen te vinden zoals akkers, moestuinen, plantsoenen en begraafplaatsen, bovenop muurtjes, zandige wegbermen, langs spoorwegen en in het stedelijk gebied. Het schoffelen van plantsoenen is bevorderlijk voor de soort, omdat daardoor een geschikt kiemingsmilieu ontstaat. Vroegeling is in de regel een zelfbestuiver (bestuiving vindt al in de knop plaats). Hierdoor ontstaan afzonderlijke populaties die op kleine kenmerken van elkaar verschillen.

● De verspreiding van vroegeling in Noord-Holland.

Verspreiding en trend

In Noord-Holland is vroegeling vooral een plant van de duinen en het Gooi. Buiten deze gebieden komt zij op allerlei hierboven genoemde plaatsen voor. De plant ontbreekt in de zeekelegebieden, met uitzondering van zandige wegbermen en spoorwegen. Het kaartje suggereert een afname in de droogmakerijen en een toename in het stedelijk gebied. Dit is zeer waarschijnlijk een inventarisatie-effect, omdat de wegbermen in het landelijk gebied tijdens latere inventarisaties nauwelijks meer zijn bekeken, terwijl de belangstelling voor planten in het stedelijk gebied flink is toegenomen. Het tijdstip van inventariseren is ook van groot belang voor zo'n vroege bloeier als vroegeling, omdat de plant na de zaadvorming afsterft.

Theo Baas
baas0828@planet.nl